

Tidslinje for dansk abortlovgivning

Uddrag fra forskellige love med bestemmelser om abort - fra Danske Lov i 1683 til Lov om Svangerskabsafbrydelse i 1973 - og strafammerne for faderen, moderen og den, der foretog aborten.

1683 – Danske Lov

Chr. Den 5's Danske Lov (6-6-7 og 6-6-8)

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Så kaldt "Letfærdige Quindfolks" drab på egne nyfødte børn og fostre		Dødstraf: Halshugning og hovedet sat på en stage	
Letfærdige kvindfolks barnefødsel i dølgsmål og manglende brug af tjenlige midler under fødsel.		Samme straf som hvis hun har dræbt sit foster	
<p>Fundne døde børn af letfærdige og besovede kvindfolk må ikke begraves, før præsten har advaret øvrigheden, som for sin del straks skal hidkalde synsmænd til at vurdere om barnet er død af naturlige årsager. Hvis ikke forfølges sagen som andet drab.</p> <p>Loven nævner også udsættelse af børn (ens eget eller en andens)</p> <ul style="list-style-type: none"> • enten på "vilde Mark" (straffes som manddrab), • "i Marken paa alfar vej" (kagstrygning og brændemærkning på kinden) • Eller så nær byen, at folk let kan finde det (kagstrygning)			

1714 - Forordning af 30. november 1714

Forordning af 30. november 1714 angående "jordemødres eksamen, antagelse og forhold såvel i København som overalt i Danmark"

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Jordemødre, der bruger et "Medicament, Drik, Pulver", som kan virke abortfremkaldende			Op til dødsstraf

1866 – Almindelig borgerlig straffelov

Almindelig borgerlig Straffelov af 10. februar 1866, §§ 192-195

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Mødres drab på "uægte børn" under eller straks efter fødslen		Strafarbejde fra 2-12 år	
Skærpende omstændighed, hvis beslutning er truffet før fødslen		4 år – livstid	
Gravide "fruentimmere", der forsætligt fordriver eller dræber fosteret, og den som med kvindens samtykke anvender midler, der fører til samme resultat		Strafarbejde indtil 8 år	Strafarbejde indtil 8 år
"uden for ægteskab besvangrede fruentimmere", der føder i dølgsmål og barnet findes dødt uden at det kan oplyses at døden er indtrådt før fødslen		Forbedringshusarbejde eller fængsel, min. 4 mdrs simpelt fængsel	

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
"uden for Ægteskab besvangrede fruentimmeres" uforsvarlige omgang ved barnefødsel og barnet derefter findes død		Forbedringshusarbejde eller fængsel, min. 2 mdrs simpelt fængsel	

1930/1933 - Straffelov

Borgerlig straffelov af 15. april 1930, §237, § 241 (ikrafttræden 1. januar 1933)

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Kvinder, der dræber deres barn under eller straks efter fødslen – og det vurderes, at hun har handlet i nød, af frygt for vanære eller under påvirkning af en ved fødslen fremkaldt svækkelse, forvirring eller rådvildhed [Implicit: I andre tilfælde: Manddrab, der straffes med fra 5 års fængsel til livstid]		Fængsel indtil 4 år	
Er forbrydelsen ikke fuldbyrdet og handlingen ikke gjort skade på barnet		Straf kan bortfalde	
Kvinder, der dræber deres foster		Hæfte eller fængsel indtil 1 år	
Personer, som med kvindens samtykke dræber hendes foster eller bistår dermed			Fængsel indtil 4 år
Hvis drabet på fosteret sker for vindings skyld eller hvis kvinden dør eller lider betydelig skade			Fængsel indtil 8 år
Hvis personen har handlet uden kvindens samtykke			Fængsel fra 2 til 12 år

1937/1938 – Lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab

Lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. vedtaget 27 april 1937, ikrafttræden 1. april 1938

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøver
<p>Lovliggørelse af abort i følgende tilfælde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Når der er alvorlig fare for kvindens liv eller helbred (medicinsk begrundet) 2) Hvis graviditeten er et resultat af voldtægt eller incest (etisk begrundet) 3) Hvis der er risiko for, at barnet gennem arvelighed vil blive lidende af sindssygdom, åndssvaghed, andre svære mentale forstyrrelser, epilepsi eller alvorlig og uhelbredelig legemlig sygdom (eugenisk begrundet) <p>Der oprettes klinikker (fra 1939 Mødrehjælpsinstitutioner), hvor både mænd og kvinder kan få seksualvejledning, og gravide kvinder kan få råd og vejledning om deres svangerskab, derunder om den bistand og de hjælpemidler af økonomisk og lægelig art, som under graviditet og fødsel står til rådighed for dem selv og ved forsørgelse af det ventede barn.</p> <p>Klinikken skal også forsøge at afholde hende fra "overilede skridt".</p> <p>Øvre abortgrænse: 12 uger</p>			
<p>Uanset om betingelserne for lovlig abort er til stede, er det ulovligt for kvinden selv at afbryde sit svangerskab eller få en person, der ikke er autoriseret læge til at gøre det</p>		Hæfte indtil 3 mdr.	
<p>Er betingelserne for lovlig abort ikke er stede, straffes hun med</p>		Fængsel indtil 3 mdr.	
<p>Hvis barnefaderen – trods kvindens anmodning om personlig eller økonomisk støtte – afviser at yde hende en efter forholdene rimelig støtte og bistand</p>	Fængsel indtil 1 år		
<p>En autoriseret læge, der afbryder et svangerskab uden at betingelserne for lovlig abort er til stede (skærpende omstændigheder som i straffelov 1930/1933, 4 år, 2-12 år)</p>			Fængsel indtil 2 år

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Hvis en person, der ikke er autoriseret læge, afbryder et svangerskab (skærpende omstændigheder som ovenfor, 8 år, 2-12 år)			Fængsel indtil 4 år

1956 – Lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab

Lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. vedtaget 12. juni 1956, ikrafttræden 1. oktober 1956

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Revision af loven fra 1937: Den eugeniske begrundelse udvides, så den også omfatter skader, pådraget under graviditeten (f.eks. i forbindelse med røde hunde). Der benyttes en ny begrundelse (defekt-indikation): Hvis kvinden af fysiske eller psykiske årsager ikke skønnes egnet til at tage vare på barnet. Der oprettes Samråd under mødrehjælpsinstitutionerne, der skal afgøre spørgsmål om abort, og et centralnævn, der fører tilsyn med samrådene og giver råd og vejledning i forhold til afgørelsespraksis. Øvre abortgrænse: 16 uger			
Uanset om betingelserne for lovlig abort er til stede, er det ulovligt for kvinden selv at afbryde sit svangerskab eller få en person, der ikke er autoriseret læge til at gøre det		Bøde	
Er betingelserne for lovlig abort ikke er stede, straffes hun med		Hæfte indtil 3 mdr.	
Hvis barnefaderen – trods kvindens anmodning om personlig eller økonomisk støtte – afviser at yde hende en efter forholdene rimelig støtte og bistand	Fængsel indtil 1 år		

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
En autoriseret læge, der afbryder et svangerskab uden at betingelserne for lovlig abort er til stede (skærpende omstændigheder som i straffelov 1930/1933, 4 år, 2-12 år)			Fængsel indtil 2 år
Hvis en person, der ikke er autoriseret læge, afbryder et svangerskab (skærpende omstændigheder som ovenfor, 8 år, 2-12 år)			Fængsel indtil 4 år

1970 – Lov om svangerskabsafbrydelse

Lov om svangerskabsafbrydelse m.v., vedtaget 18. marts 1970, ikrafttræden 1. april 1970.

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøveren
Der kan foretages abort uden forudgående ansøgning (fri abort indtil udgangen af 12. graviditetsuge) - 1) med medicinsk begrundelse 2) hvis kvinden er fyldt 38 år 3) hvis hun har født mindst fire børn, som er hjemmeboende og alle under 18 år. Abort efter ansøgning: 1) med bl.a. socialmedicinske, etiske og eugeniske begrundelser – samt hensyntagen til kvindens (evt. unge) alder, arbejdsbyrde og personlige forhold og familiens boligmæssige, økonomiske og helbredsmæssige forhold.			
En autoriseret læge, der afbryder et svangerskab uden at betingelserne for lovlig abort er til stede			Fængsel indtil 2 år
Hvis en person, der ikke er autoriseret læge, afbryder et svangerskab			Fængsel indtil 4 år

1973 – Lov om svangerskabsafbrydelse

Lov om svangerskabsafbrydelse. Vedtaget 24. maj 1973, ikrafttræden 1. oktober 1973.

Loven omfatter	Strafframme		
	Faderen	Moderen	Abort-udøver
<p>Fri abort for alle kvinder indtil udgangen af 12. uge.</p> <p>Eksisterende begrundelser fastholdes for tilladelse til abort efter særlig tilladelse (via abortsamrådene)</p> <p>Vejledning om samfundets hjælpemuligheder er nu frivilligt at modtage.</p> <p>Nægter sygehusafdelingens overlæge at foretage indgrebet, skal kvinden henvises til en anden afdeling eller sygehus. Sygeplejersker og –elever kan fritages fra at medvirke til svangerskabsafbrydelse, hvis det strider mod deres religiøse og etiske opfattelse.</p>			
<p>En autoriseret læge, der afbryder et svangerskab uden at betingelserne for lovlig abort er til stede</p>			Fængsel indtil 2 år
<p>Hvis en person, der ikke er autoriseret læge, afbryder et svangerskab</p>			Fængsel indtil 4 år

Titel: Tidslinje for dansk abortlovgivning (tidslinje fra udstillingen Uønsket gravid – handlinger, holdninger og konsekvenser gennem 250 år)

Fotos: © Rigsarkivet

1. udgave © Rigsarkivet 2023